

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru – N. Mămăligă
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău – I. Cotruță, V. Cotorobai, I. Țurcan

ÎNCHEIERE

17 ianuarie 2024

mun. Chișinău

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

în componență:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Aliona Miron
Diana Stănilă
Ion Malanciuc

examinând admisibilitatea recursului depus de Întreprinderea de Stat „Protecția Plantelor”,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Centrul Științifico Practic „Protecția Plantelor” Societate cu Răspundere Limitată împotriva Întreprinderii de Stat „Protecția Plantelor” cu privire la încasarea datoriei, dobânzii de întârziere, compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 25 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă:

La 11 ianuarie 2020, CȘP „Protecția Plantelor” SRL a depus cerere de chemare în judecată împotriva ÎS „Protecția Plantelor” solicitând încasarea datoriei în mărime de 70 119,62 lei, a dobânzii de întârziere în mărime de 387,10 lei și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că în baza facturilor fiscale a livrat pârâtului produse de uz fitosanitar, fapt confirmat prin semnătura reprezentantului acestuia, cu aplicarea ștampilei.

La 11 decembrie 2019 a expediat în adresa pârâtului o reclamație, prin care a solicitat achitarea plății restante, având în vedere că în facturile fiscale nu este indicat termenul de plată.

A invocat că ÎS „Protecția Plantelor” nu execută angajamentele asumate față de CȘP „Protecția Plantelor” SRL și înregistrează o restanță la plățile scadente în valoare de 70 119,62 lei.

Prin hotărârea din 24 august 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a respins ca fiind depusă cu omiterea termenului de prescripție pretenția înaintată de CȘP „Protecția Plantelor” SRL împotriva ÎS „Protecția Plantelor” cu privire la încasarea datoriei în mărime de 70 119,62 lei.

S-au respins ca fiind neîntemeiate pretențiile înaintate de CȘP „Protecția Plantelor” SRL împotriva ÎS „Protecția Plantelor” cu privire la încasarea dobânzii de întârziere în mărime de 387,10 lei și compensarea cheltuielilor de judecată.

La 25 august 2021, avocatul Sergiu Leontean, în interesele CȘP „Protecția Plantelor” SRL, a declarat apel împotriva hotărârii primei instanțe.

Prin decizia din 8 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău, s-a admis apelul declarat de reprezentantul CȘP „Protecția Plantelor” SRL, avocatul Sergiu Leontean, s-a casat integral hotărârea din 24 august 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru și s-a emis o hotărâre nouă, prin care: S-a admis cererea de chemare în judecată depusă de CȘP „Protecția Plantelor” SRL împotriva ÎS „Protecția Plantelor”. S-a încasat de la ÎS „Protecția Plantelor” în beneficiul CȘP „Protecția Plantelor” SRL datoria în mărime de 70 119,62 lei, dobânda de întârziere în mărime de 387,10 lei, cheltuielile de judecată compuse din: taxa de stat în mărime de 2 103,58 lei pentru instanța de fond, taxa de stat în mărime de 1 577,69 lei pentru depunerea cererii de apel și cheltuielile pentru asistență juridică de 7 000 lei.

La 18 aprilie 2022, ÎS „Protecția Plantelor”, a declarat recurs împotriva deciziei din 8 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău.

Prin decizia din 13 iulie 2022 a Curții Supreme de Justiție, s-a admis recursul declarant de ÎS „Protecția Plantelor”, s-a casat decizia din 8 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău și s-a restituit cauza spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

La 21 aprilie 2023, avocatul Serghei Leontean în interesele CȘP „Protecția Plantelor” SRL, a depus cerere de concretizare a cererii de apel (f.d.176-180).

Prin decizia din 25 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău, s-a admis apelul declarat de CȘP „Protecția Plantelor” SRL.

S-a casat integral hotărârea din 24 august 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru și s-a pronunțat o hotărâre nouă prin care:

Cererea de chemare în judecată depusă de CȘP „Protecția Plantelor” SRL împotriva ÎS „Protecția Plantelor” cu privire la încasarea datoriei, dobânzii de întârziere și compensarea cheltuielilor de judecată s-a admis.

S-a încasat de la ÎS „Protecția Plantelor” în beneficiul CȘP „Protecția Plantelor” SRL datoria în sumă de 53 786,08 lei, dobânda de întârziere în sumă de 387,10 lei pentru perioada 20 decembrie 2019 - 02 ianuarie 2020 și în sumă de 32 606 lei pentru perioada de la 02 ianuarie 2020 - 25 aprilie 2023, taxa de stat achitată în instanța de fond în sumă de 2 120 lei și în instanța de apel în sumă de 1 590 de lei.

În motivare, instanța de apel a reținut că între părți nu a fost încheiat un contract de vânzare-cumpărare a mărfii, iar în facturile fiscale emise de CȘP „Protecția Plantelor” SRL și contrasemnate de ÎS „Protecția Plantelor”, nu a fost indicat termenul de achitare a mărfii livrate.

Însă, la 18 septembrie 2019, CȘP „Protecția Plantelor” SRL a înaintat ÎS „Protecția Plantelor” o reclamație/cerere de plată, prin care a solicitat achitarea datoriei în mărime de 70 119,62 lei în termen de 5 zile. Reclamația a fost primită de către administratorul întreprinderii pârâte la 11 decembrie 2019.

Prin urmare, colegiul instanței de apel a constatat că termenul de prescripție a început să curgă din data de 17 decembrie 2019 (la expirarea termenului de 5 zile acordat pentru achitarea datoriei), iar acțiunea a fost înaintată la 11 ianuarie 2020, se încadrează în interiorul termenului de prescripție prevăzut de lege.

Referitor la fondul cauzei, instanța de apel a conchis că pretențiile reclamantei/apelantei cu privire la încasarea datoriei rezultate din facturile fiscale nr. FU8943028 din 11 mai 2015, FU8943266 din 19 mai 2015, FU8943267 din 19 mai 2015, FU8943346 din 26 mai 2015, FU8943704 din 05 iunie 2015, FU8943728 din

17 iunie 2015, FU8943996 din 03 iulie 2015 și FU8944082 din 10 iulie 2015, sunt întemeiate și urmează a fi admise.

Cu referire la cuantumul sumelor solicitate, instanța de apel a remarcat faptul că la 21 aprilie 2023, CȘP „Protecția Plantelor” SRL a prezentat o cerere de concretizare a pretențiilor. Conform celor stabilite din cererea apelantei, colegiul instanței de apel a reținut că prin încheierea executorului judecătoresc nr. 032-926/2022 din 12 aprilie 2022, a fost primit spre executare documentul executoriu eliberat la 08 aprilie 2022 de Judecătoria Chișinău, sediul Centru, privind încasarea de la ÎS „Protecția Plantelor” în beneficiul CȘP „Protecția Plantelor” SRL a datoriei în mărime de 70 119,62 lei, a dobânzii de întârziere în mărime de 387,10 lei și a cheltuielilor de judecată compuse din taxa de stat în sumă de 2 103,58 pentru instanța de fond, taxa de stat în suma de 1 577,69 lei achitată la depunerea cererii de apel și cheltuieli pentru asistență juridică în sumă de 7 000 lei.

Drept urmare, la 12 iulie 2022, creditorul CȘP „Protecția Plantelor” SRL a primit în contul executării parțiale a documentului executoriu, suma de 16 333,54 lei, or, pe cale de consecință valoarea datoriei s-a micșorat de la 70 119,62 lei până la 53 786,08 lei, sumă care urmează a fi încasată din contul debitorului.

Totodată instanța de apel a conchis că sunt întemeiate pretențiile cu privire la încasarea dobânzii de întârziere, în valoare de 387,10 lei pentru perioada 20 decembrie 9 2019 – 02 ianuarie 2020 și 32 606 lei pentru perioada 02 ianuarie 2020 – 25 aprilie 2023.

În context, instanța de apel a reținut că de la ÎS „Protecția Plantelor” în beneficiul CȘP „Protecția Plantelor” SRL urmează a fi încasate cheltuielile de judecată compuse din: 2 120 lei cu titlu de taxă de stat achitată pentru instanța de fond; 1 590 lei cu titlu de taxa de stat achitată la depunerea cererii de apel.

La 18 mai 2023, ÎS „Protecția Plantelor” a depus recurs împotriva deciziei din 25 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei și menținerea hotărârii.

La 26 iulie 2023 și, ulterior, la 3 august 2023, ÎS „Protecția Plantelor” a depus supliment și cerere de concretizare a suplimentului la recursul declarat.

În motivarea recursului, a invocat că instanța de apel nu au aplicat legea care trebuia să fie aplicată și a interpretat în mod eronat legea.

A menționat că, din analiza probelor și a materialelor dosarului, precum și practica Curții Supreme de Justiție și CtEDO în cazuri cu situații similare, referitor la examinarea cauzei cu încălcarea gravă a dreptului la un proces echitabil și respectarea termenului de prescripție la aplicarea legislației, constată că decizia din 25 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău este emisă intenționat vădit ilegal, contrar tuturor prevederilor legislației naționale și internaționale, urmând a fi casată cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de recurs și menținerea în vigoare a hotărârii din 24 august 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

În context a relatat că în ședința de judecată din 25 aprilie 2023, prima și ultima ședință la care s-a examinat apelul, reprezentantul CȘP „Protecția Plantelor” SRL, apelantul, a prezentat instanței de apel o cerere de concretizare a cererii de apel cu privire la majorarea pretențiilor materiale solicitate și majorarea dobânzii de întârziere, fără dată și fără permisiunea de a lua cunoștință măcar câteva minute, astfel i s-a încălcat grav dreptul. A primit cererea de concretizare a cererii de apel înaintată de CȘP „Protecția Plantelor” SRL și a solicitat instanței de apel să-i stabilească un termen prevăzut de lege pentru a face cunoștință cu cererea de

concretizare a cererii de apel și a prezenta probe noi care demonstrează că solicitările făcute de apelant în cererea de apel și în cererea de concretizare a cererii de apel sunt vădit ilegale.

Cu toate că legislația în vigoare prevede drepturi egale tuturor participanților la proces, de a face cunoștință cu materialele dosarului, cu probele prezentate și alte documente depuse de părți în proces, instanța de apel a refuzat să-i stabilească un termen pentru- a face cunoștință cu cererea de concretizare a cererii de apel și a depune probe împotriva solicitărilor făcute ilegal de apelant.

Ca rezultat, i-a fost încălcat grav dreptul fundamental la un proces echitabil.

La fel, a susținut că sunt declarative constatările instanței de apel referitor la faptul că între părți nu a fost încheiat un contract de vânzare-cumpărare a mărfii, iar în facturile fiscale emise de către CȘP „Protecția Plantelor” SRL și contrasemnate de către ÎS „Proiecția Plantelor” nu a fost indicat termenul de achitare a mărfii livrate. La 18 septembrie 2019, reprezentantul reclamantului a înaintat pârâului reclamație/cerere de plată, prin care a solicitat achitarea datoriei în termen de 5 zile, la care a dat răspuns la 16 decembrie 2019 pe e-mailul adresatului avocatul Sergiu Leontean, necătând că cererea a fost prezentată fără împuternicire, procură, prin care i-a răspuns că nu este procura atașată la cerere, între părți nu este contract conform Legii și a expirat termenul general de prescripție.

Mai mult ca atât, reclamantul în instanța de fond nu a solicitat repunerea în termenul prevăzut de lege pentru înaintarea acțiunii și nu a depus careva probe ce confirmă imposibilitatea înaintării acțiunii în termenul prevăzut legal, iar prima instanță a examinat solicitarea respingerii cererii de chemare în judecată ca fiind tardivă în ședința de judecată.

Consideră că reclamantul era obligat să solicite în instanța de fond examinarea cererii privind respingerea acțiunii civile ca fiind tardivă, așa cum indică Curtea de Apel Chișinău, dacă era necesar, însă reclamantul nu a depus astfel de solicitări, nu a înaintat nici o cerință.

De asemenea a invocat că decizia din 25 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău, nu corespunde cerințelor art. 241 alin. (5) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Cu referire la termenul de declarare a recursului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că decizia recurată a fost expediată reprezentantului companiei recurente la 2 iulie 2023 (f.d.197), iar cererea de recurs a fost depusă la 18 mai 2023, în termen.

Conform art. XI alin. (1) și (3) din Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr.246 din 31 iulie 2023, prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, cu excepția art.IV, V pct.1–9 și 11–16 și art. VII, care vor intra în vigoare la 01 septembrie 2023.

Recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Din sensul normei de drept enunțate, urmează că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, cu excepția temeiurilor în baza cărora se vor examina recursurile depuse la Curtea Supremă de

Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi. Respectiv, recursul declarat de ÎS „Protecția Plantelor” a fost depus până la data intrării în vigoare a Legii pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr.246 din 31 iulie 2023, și va fi examinat în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Examinând temeiurile recursului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Instanța de recurs reține că, examinarea admisibilității recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute în art. 432 din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului.

La caz, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că argumentele invocate în cererea de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei contestate or, motivele recursului sunt similare celor invocate în cadrul judecării cauzei, asupra căror instanța de apel s-a pronunțat.

Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel, relatarea situației nu constituie un temei de casare a deciziei contestate or, recursul exercitat conform Secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Totodată, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 din Codul de procedură civilă.

Din recursul declarat nu rezultă că instanța a apreciat arbitrar probele.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa constantă statuează că, dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicite admise (Golder împotriva Regatului Unit, p.38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), p. 230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, p. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, p. 45).

La fel, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar

chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În conformitate cu art. 440 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia dintre temeiurile prevăzute la art.433, completul din 3 judecători, printr-o încheiere irevocabilă adoptată în lipsa părților, declară recursul inadmisibil.

Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se expediază părților.

Având în vedere cele expuse mai sus, recursul declarat de ÎS „Protecția Plantelor”, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului și drept urmare, este inadmisibil.

În conformitate cu art. 270 și 440 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Întreprinderea de Stat „Protecția Plantelor”.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Aliona Miron

judecătorii

Diana Stănilă

Ion Malanciuc